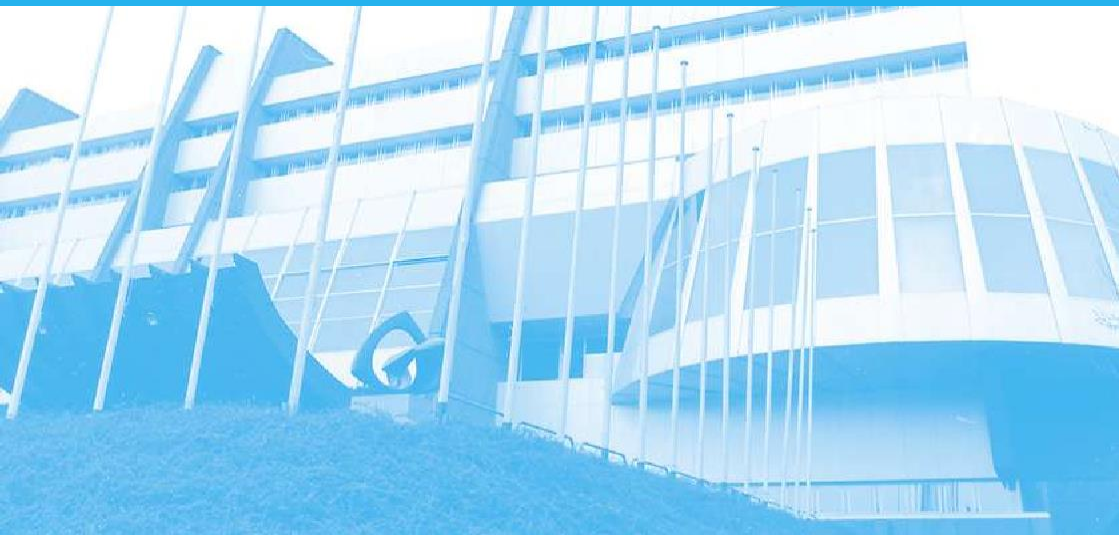

RAD S MLADIMA

Pravni instrumenti

Preporuka CM/Rec(2017.)4 i
memorandum s objašnjenjima

RAD S MLADIMA

**Preporuka CM/Rec(2017.)4 Odbora
ministara Vijeća Europe
usvojena 31. svibnja 2017. godine
i memorandum s objašnjenjima**

Vijeće Europe

Francusko izdanje:

Le travail de jeunesse

(Recommandation

CM/Rec(2017.)4

et exposé des motifs)

ISBN 978-92-871-8476-4

Umnožavanje tekstova iz ove publikacije dopušteno je uz navođenje punog naslova i izvora, Vijeća Europe. Ako su tekstovi namijenjeni za uporabu za komercijalne svrhe ili prevedeni na jedan od neslužbenih jezika Vijeća Europe, molimo vas, obratite se na adresu publishing@coe.int.

Dizajn naslovne stranice
i prijelom: Odjel za
dokumentaciju i publikacije
Vijeća Europe

Vijeće Europe

F-67075

Strasbourg Cedex

<http://book.coe.int>

ISBN 978-92-871-8477-1

© Vijeće Europe, listopad 2017.
Tiskano u Vijeću Europe

Sadržaj

PREPORUKA CM/REC(2017.)4	5
MEMORANDUM S OBJAŠNJENJIMA	15
I. Uvod	15
II. Proces izrade	18
III. Zašto preporuka o radu s mladima?	18
IV. Vizija rada s mladima u Europi	21
V. Što sadržava preporuka?	23
V. Praćenje napretka	29
POJMOVNIK	30

Preporuka CM/Rec(2017.)4

Odbora ministara državama članicama o radu s mladima

(Usvojio Odbor ministara 31. svibnja 2017. godine na 1287. sastanku izaslanika ministara)

Odbor ministara, sukladno odredbama članka 15.b Statuta Vijeća Europe,

s obzirom na to da je cilj Vijeća Europe postizanje većeg jedinstva među članicama što se postiže, među ostalim, promicanjem politika za mlade temeljenih na zajedničkim načelima,

imajući na umu Europsku konvenciju o ljudskim pravima (usvojenu 1950., ETS br. 5, naknadno izmijenjenu i dopunjenu) kako je primjenjuje i tumači Europski sud za ljudska prava i Europska socijalna povelja (usvojena 1961., ETS br. 35, revidirana 1996., ETS br. 163, naknadno izmijenjena i dopunjena) kako je primjenjuje i tumači Europski odbor za socijalna prava,

pozivajući se na Rezoluciju CM/Rec(2008.)23 Odbora ministara o politikama za mlade Vijeća Europe,

pozivajući se na primjenjivost postojećih načela navedenih u važnim preporukama Odbora ministara državama članicama, posebice u:

Preporuci Rec(2003.)8 o promicanju i priznavanju neformalnog obrazovanja/učenja mladih, Preporuci Rec(2004.)13 o sudjelovanju mladih u životu lokalne i regionalne zajednice, Preporuci Rec(2006.)1 o ulozi nacionalnih vijeća mladih u razvoju politika za mlade, Preporuci CM/Rec(2007.)13 o rodno osviještenoj politici u obrazovanju, Preporuci CM/Rec(2010.)7 o Povelji Vijeća Europe o obrazovanju za demokratsko građanstvo i ljudska prava, Preporuci CM/Rec(2010.)8 o informiranju mladih, Preporuci CM/Rec(2012.)2 o sudjelovanju djece i mladih do 18 godina, Preporuci CM/Rec(2012.)13 o osiguranju

kvalitetnog obrazovanja, Preporuci CM/Rec(2015.)3 o pristupu socijalnim pravima mladih iz ugroženih naselja, Preporuci CM/Rec(2016.)7 o pristupu mladim pravima,

imajući na umu Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta,

pozivajući se na preporuke Parlamentarne skupštine 1437 (2000.) o „Neformalnom obrazovanju”, 1978. (2011.), „Prema europskoj okvirnoj konvenciji o pravima mladih”, 2015. (2013.), o „Pristupu mladim temeljnim pravima” i na njezinu Rezoluciju 1885 (2012.) „Žrtvovana generacija mladih: društvene, gospodarske i političke posljedice financijske krize” te odgovore Odbora ministara na te preporuke,

pozivajući se na Rezoluciju Kongresa 386 (2015.) lokalnih i regionalnih vlasti pod nazivom „Uklanjanje prepreka za sudjelovanje mladih: pronalaženje zajedničkog jezika između lokalnih i regionalnih vlasti i mladih” i njezinu Preporuku 128 (2003.) o „Revidiranoj Europskoj povelji o sudjelovanju mladih u životu lokalne i regionalne zajednice” te na odgovor Odbora ministara na tu preporuku,

nadalje, uzimajući u obzir Deklaraciju i Akcijski plan usvojen na Trećem sastanku na vrhu čelnika država i vlada Vijeća Europe (Varšava, 16. i 17. svibnja 2005.) u kojima se navodi da će Vijeće Europe unaprijediti vlastiti jedinstveni položaj u području mladih,

s uvjerenjem da:

- se održivost europskog identiteta i temeljnih vrijednosti Vijeća Europe (ljudska prava, vladavina prava i demokracije) oslanja na kreativnost, kompetencije, društvenu predanost i doprinos mladih te njihovu vjeru u budućnost
- bi vladine politike trebale poduprijeti mlade u ostvarivanju njihova punog potencijala kao samostalnih članova društva omogućujući im da planiraju vlastiti život i ostvare vlastita demokratska građanska prava
- rad s mladima znatno pridonosi promicanju vrijednosti aktivnoga građanstva pružanjem mogućnosti za stjecanje znanja, vještina i stajališta za građansko sudjelovanje i društveno djelovanje,

prepoznajući složenosti i izazove prijelaza iz djetinjstva u odraslu dob i samostalnost te smanjenje mogućnosti za mlade zbog povećane nezaposlenosti, siromaštva, diskriminacije i društvene isključenosti,

imajući na umu učinak gospodarske krize na pružanje mogućnosti rada

s mladima u pojedinim državama članicama,

priznajući rad koji je poduzeo sektor mladih Vijeća Europe kako bi podupro politike za mlade, promičući ljudska prava, društvenu uključenost, međukulturni dijalog, ravnopravnost spolova i aktivno sudjelovanje mladih, posebice s pomoću Europskih centara za mlade, Europske zaklade za mlade, vlastite međuvladine suradnje i zajedničkog upravljanja zakonskim tijelima i suradnjom između Europske unije i Vijeća Europe u području mladih,

priznajući važnost postizanja usklađenosti s naporima svih važnih dionika, uključujući Europsku uniju, u području rada s mladima,

priznajući pozitivan doprinos osoba koje rade s mladima u svim državama članicama za osnaživanje i uključivanje mladih u razvoj uključenih, demokratskih i miroljubivih društava,

pozivajući se na Deklaraciju Druge europske konvencije o radu s mladima (2015.) pod nazivom „Kako napraviti znatnu razliku” čiji je cilj bio definirati europski program rada s mladima,

vladama država članica preporučuje da u sklopu svojih ovlasti daju potporu radu s mladima tako što će:

1. osigurati to da uspostavljanje ili unapređivanje kvalitetnog rada s mladima bude zaštićeno i aktivno poduprto u sklopu lokalnih, regionalnih ili nacionalnih politika za mlade prema potrebi. Uzimajući u obzir raznolikost rada s mladima u svim državama članicama i unutar njih, posebnu pozornost treba posvetiti potrebi za strategijama, okvirima, zakonodavstvom, održivim strukturama i izvorima, učinkovitom koordinacijom s drugim sektorima te s povezanim politikama koje promiču jednak pristup radu s mladima za sve. Osobe koje rade s mladima i mladi trebaju biti aktivno uključeni u planiranje provedbenih mjera
2. uspostaviti usklađen i prilagodljiv okvir, temeljen na kompetencijama za obrazovanje i osposobljavanje osoba koje rade s mladima (plaćenih i volontera), koji uzima u obzir postojeću praksu, nove tendencije i područja te različite oblike rada s mladima, a dionici, uključujući osobe koje rade s mladima i mlade, trebali bi biti uključeni u razvoj tog okvira
3. uzeti u obzir mjere i načela predložene u prilogu ovoj preporuci i poticati pružatelje mogućnosti rada s mladima da učine isto

4. podupirati inicijative sektora mladih Vijeća Europe za uspostavljanje *ad hoc* radne skupine na visokoj razini, sastavljene od važnih dionika u radu s mladima u Europi, koja bi mogla izraditi srednjoročnu strategiju za razvoj europskog rada s mladima temeljenog na znanju kako bi se:
  - poboljšala koordinacija i pristup znanju i izvorima za rad s mladima na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini
  - i dalje podupirala razmjena prakse rada s mladima, vršnjačko učenje i stvaranje održivih mreža i partnerstava
  - poticala suradnja unutar sektora mladih te među stručnim područjima ondje gdje se radi s mladima kako bi se ojačale veze, posebice između formalnog obrazovanja i rada s mladima te između javnih tijela, privatnog sektora i civilnog društva
  - ojačale veze između rada s mladima, politika za mlade i istraživanja o mladima
  - pojačao kapacitet rada s mladima kako bi se odgovorilo na promjene i tendencije u našem društvu i na izazove s kojima se mladi suočavaju
  - ispitalo stanje postojećeg obrazovanja i osposobljavanja (poput strukovnog osposobljavanja i visokog obrazovanja) te postojećih sustava za vrednovanje kompetencija za osobe koje rade s mladima (plaćene osobe i volonteri)
  - razvio niz mjera pomoći za potporu državama članicama u prihvatanju i provedbi ove preporuke
5. poticati nacionalna i europska istraživanja o različitim oblicima rada s mladima i njihovoj vrijednosti, učinku i zaslugama
6. podupirati razvoj odgovarajućih oblika pregleda i procjene učinka i ishoda rada s mladima te jačati diseminaciju, priznavanje i učinak portfelja rada s mladima Vijeća Europe u državama članicama
7. promicati oznaku kvalitete Vijeća Europe za centre za mlade kao primjer dobre prakse.

Nadalje, preporučuje vladama država članica da:

- omogućuje to da se ova preporuka, uključujući njezin prilog, prevede i podijeli (u pristupačnim formatima) važnim tijelima i dionicima radi podizanja svijesti i jačanja predanosti unapređivanju kvalitete rada s mladima
- unutar Odbora ministara razmotre provedbu ove preporuke pet godina nakon njezina usvajanja.

Prilog Preporuci CM/Rec(2017.)4

A. Opseg i svrha preporuke - definicija i opseg rada s mladima

Ova se preporuka odnosi na sve moguće oblike rada s mladima. Cilj je potaknuti države članice da razviju politike i prakse rada s mladima u sklopu svojih ovlasti te se države članice pozivaju da usvoje niz mjera kojima će se ojačati potrebna potpora za rad s mladima na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.

Raspon dobnih skupina korisnika rada s mladima treba biti usklađen s pravnim i ustavnim okvirom i postojećim praksama u svakoj od država članica.

Rad s mladima širok je pojam i obuhvaća velik raspon aktivnosti društvene, kulturne, obrazovne, ekološke i/ili političke prirode koje se provode s mladima i za mlade, u skupinama ili pojedinačno. Osobe koje rade s mladima plaćene su ili volontiraju, a njihov se rad temelji na neformalnim i informalnim procesima učenja usmjerenim prema mladima i dobrovoljnom sudjelovanju. Rad s mladima zapravo je društvena praksa zato što podrazumijeva rad s njima i društvima u kojima žive te im olakšava aktivno sudjelovanje i uključivanje u njihove zajednice i donošenje odluka.

Unatoč različitim tradicijama i definicijama, opće je mišljenje da je osnovna funkcija rada s mladima njihovo motiviranje i podupiranje u tome da pronađu i slijede stabilne putove u životu čime se pridonosi njihovu osobnom i društvenom razvoju te društvu u cjelini.

Ti se ciljevi u radu s mladima postižu osnaživanjem i uključivanjem mladih u aktivnu izradu, pripremu, provedbu i procjenu inicijativa i aktivnosti koje izražavaju njihove potrebe, interese, ideje i iskustva. S pomoću procesa neformalnog i informalnog učenja mladi stječu znanja, vještine, stajališta i vrijednosti potrebne kako bi pouzdano koračali kroz život.

Kako bi se ti ishodi lakše postigli, rad s mladima trebao bi stvoriti poticajnu sredinu koja bi bila društveno aktivno uključiva, kreativna i sigurna, zabavna i ozbiljna, razigrana i planirana. Takva bi sredina trebala biti pristupačna, otvorena i prilagodljiva, a istodobno bi trebala poticati dijalog između mladih i ostatka društva. Jednako tako trebala bi se usredotočiti na mlade te omogućiti udruživanje kako bi se podupro prijelaz mladih u odraslu dob i samostalnost.

Poznato je da rad s mladima, često u partnerstvu i suradnji s drugim sektorima, nudi širok raspon pozitivnih ishoda za pojedince, njihove zajednice i društvo u cjelini. Primjerice:

- potiče kritičko mišljenje, inovacije i promjene na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini
- pridonosi dobrobiti mladih, jača u njih osjećaj pripadnosti i njihovu sposobnost donošenja korisnih odluka
- podupire pozitivne i svrhovite prijelaze u osobnom, građanskom, gospodarskom i kulturnom životu omogućujući im razvoj kompetencija koje olakšavaju cjeloživotno učenje, promicanje vrijednosti aktivnoga građanstva i sudjelovanje na tržištu rada
- potiče razvoj različitih vještina poput kreativnosti, kritičkog mišljenja, upravljanja sukobima, digitalne i informacijske pismenosti i sposobnosti vođenja
- povećava raznolikost i pridonosi jednakosti, održivu razvoju, međukulturnom razumijevanju, društvenoj koheziji, građanskom sudjelovanju u demokratskim procesima te podupire vrijednosti ljudskih prava
- jača otpornost mladih i time njihovu sposobnost da se odupru negativnim utjecajima i ponašanju.

S obzirom na postojeće izazove u Europi i neproporcionalno negativne učinke na mlade, upravo ti pozitivni rezultati ističu koliko je važno da države članice osiguraju pristup kvalitetnom radu s mladima za sve mlade. Ako se to ne učini, rizici mogu biti veliki.

Mladi su ključan čimbenik u stvaranju društvene i pravedne Europe. Društva će se izložiti velikoj opasnosti da potkopaju vlastitu stabilnost i koheziju ako dopuste da se u sadašnjim teškim okolnostima stvori „izgubljena generacija” razočaranih i nezainteresiranih mladih ljudi. Odgovarajuća potpora mladima u današnje vrijeme, koja bi obuhvaćala

i kvalitetan rad s mladima, važno je ulaganje koje Europa mora poduzeti radi vlastite sadašnjosti i budućnosti. U suprotnome izgubit ćemo mogućnost jačanja suvremenog civilnog društva, društvenu koheziju izložiti ćemo raznim prijetnjama te slabiti potencijal za učinkovito rješavanje nekih od glavnih problema našeg vremena poput migracija, nezaposlenosti, društvene isključenosti i nasilnog ekstremizma.

B. Načela

Preporuka se temelji na postojećim vrijednostima, načelima i koristima od rada s mladima definiranim u prethodno navedenim instrumentima. Osmišljavanje i provedba rada s mladima temelji se na načelima dobrovoljnog i aktivnog sudjelovanja, jednakosti pristupa, otvorenosti i prilagodljivosti. Rad s mladima trebao bi se temeljiti na pravima i usmjeravati prema potrebama i sposobnostima mladih.

Sudjelovanje je jedno od ključnih načela rada s mladima. Stoga su mladi, osobe koje rade s njima, organizacije mladih i ostale organizacije koje omogućuju rad s mladima shvaćeni kao aktivni partneri u razvoju, provedbi i procjeni politika i praksa rada s mladima.

Države članice potiču se da osiguraju aktivno sudjelovanje svih tih dionika u provođenju preporuka i sljedećih mjera.

C. Mjere

Pri smišljanju politika koje štite i aktivno podupiru uspostavljanje i unapređivanje rada s mladima na svim razinama države članice pozivaju se da:

- I. osiguraju prikladnu sredinu i uvjete za provjerene i inovativne prakse rada s mladima (uključujući, primjerice, održive strukture i izvore), posebno na lokalnoj razini, pazeći pritom na to da rad s mladima ima koristi od regionalnih, nacionalnih i međunarodnih mogućnosti i suradnje
- II. ojačaju ulogu i položaj rada s mladima kako bi se olakšala suradnja između područja rada s mladima – bez obzira na to sudjeluju li u njemu javna tijela, privatni sektor ili civilno društvo – i drugih sektora uključujući, na primjer, socijalnu skrb, zdravlje, sport, kulturu, formalno obrazovanje, službe za zapošljavanje i kazneno pravosuđe

- III. promiču i podupiru koordinaciju između lokalne, regionalne, nacionalne i europske razine na kojima se provodi rad s mladima čime se olakšava umrežavanje, suradnja, učenje i razmjena znanja i iskustava među vršnjacima
- IV. promiču priznavanje vrijednosti, stajališta, vještina, znanja i kritičkog razumijevanja koje se razvija s pomoću sudjelovanja i provedbe rada s mladima
- V. promiču jednak pristup radu s mladima
- VI. promiču ulogu rada s mladima tako da:
  - informiraju mlade o njihovim pravima i mogućnostima te uslugama koje su im dostupne
  - jačaju vrijednosti aktivnoga građanstva, sudjelovanje i društvenu uključenost svih mladih, a posebno onih koji su ugroženi i marginalizirani
  - razvijaju međukulturne kompetencije, europski identitet i međunarodno razumijevanje među mladima
  - potiču mlade na unapređivanje ciljeva održiva razvoja u vlastitoj životnoj sredini
  - sprečavaju diskriminaciju, nesnošljivost i društvenu isključenost
  - jačaju neformalno i informalno učenje
- VII. poštuju slobodu i autonomiju organizacija mladih i drugih nevladinih organizacija (NVO) koje rade s mladima
- VIII. potiču rad s mladima temeljen na znanju koji može odgovoriti na promjene i tendencije u našim društvima te na nove izazove s kojima se mladi suočavaju
- IX. potiču primjenu istraživanja, procjene i stalnog praćenja u razvoju kvalitetnog rada s mladima temeljenog na znanju i osiguravanju mehanizama za mjerenje njegovih rezultata.

U uspostavljanju usklađenog i prilagodljivog okvira temeljenog na kompetencijama za obrazovanje i osposobljavanje osoba koje rade s mladima (plaćene osobe i volonteri) države članice pozivaju se na to da:

- I. surađuju s pružateljima mogućnosti rada s mladima i drugim

dionicima kako bi razvili skup ključnih kompetencija (na primjer vrijednosti, mišljenja, vještina, znanja i kritičkog razumijevanja) koje se očekuju od osoba koje rade s mladima

- II. izrade okvire, strategije, programe i smjerove za obrazovanje, osposobljavanje, izgradnju kapaciteta i stručni razvoj osoba koje rade s mladima na temelju dogovorenog skupa kompetencija
- III. izrade nove ili unaprijede postojeće mehanizme za dokumentiranje, vrednovanje, certificiranje i priznavanje kompetencija koje osobe koje rade s mladima (plaćene osobe i volonteri) stječu tijekom vlastita rada
- IV. pruže veću potporu provedbi postojećih i budućih europskih okvira i programa za priznavanje neformalnog i informalnog učenja.

Memorandum s objašnjenjima

I. Uvod

1. Preporuka znatno pridonosi napretku u radu s mladima u sklopu europske suradnje. Sektor mladih u Vijeću Europe ima ključnu ulogu u promicanju kvalitetnog rada s mladima u sklopu šireg razvoja politika za mlade. To se ostvaruje s pomoću međuvladine suradnje i aktivnosti zajedničkog upravljanja u sklopu programa obrazovanja i osposobljavanja Europskih centara za mlade, Europske zaklade za mlade te partnerstva između Europske unije i Vijeća Europe u području mladih. Agenda 2020 utvrdila je niz prioriteta za sektor mladih u Vijeću Europe,¹ a program rada obuhvatio je, primjerice, pregled politika za mlade u državama članicama, obrazovanje o ljudskim pravima i izradu povelje o sudjelovanju mladih u životu lokalne i regionalne zajednice. Vijeće Europe tim je i ostalim aktivnostima priznalo važnu ulogu koju rad s mladima ima u suvremenoj politici za mlade.
2. Druga Europska konvencija o radu s mladima održana je u travnju 2015. u Bruxellesu u sklopu belgijskog predsjedanja Odborom ministara Vijeća Europe.² Završna deklaracija te konvencije nastojala je dati novi poticaj politici rada s mladima u Europi kao odgovor na gospodarsku krizu nastalu 2008. godine i učinak naknadnih politika štednje na financiranje postojećeg i inovativnog rada s mladima. Nakon konvencije Zajedničko vijeće za mlade pristalo je izraditi prvu preporuku Odbora ministara Vijeća Europe o radu s mladima.

---

¹ 8. Konferencija ministara nadležnih za mlade Vijeća Europe (2008.), „Budućnost politika za mlade Vijeća Europe: Agenda 2020.”.

² Druga Europska konvencija o radu s mladima: Sličnosti u svijetu različitosti (2015.).

3. Mladi su ključno bogatstvo za Europu, no sve se više njih na različite načine suočava s izraženim, pojačanim i višestrukim problemima. Svima je potrebna određena razina potpore u jačanju vlastite samostalnosti i sposobnosti „upravljanja vlastitim životom”. Mnogi mladi sada uživaju u mogućnostima koje su im pružile, među ostalim, nove tehnologije i digitalni mediji, obrazovanje i pristup informacijama i mobilnosti. No mladi se također suočavaju s rizikom i nesigurnošću vezanima uz inflaciju kvalifikacija, nezaposlenost, nesigurne radne uvjete, sukobe i rat, prijetnje mentalnom i tjelesnom blagostanju, preopterećenost informacijama, dug i siromaštvo, društvenu nejednakost i isključenost te nedostatak prikladnoga stambenog prostora.

Istodobno su se dogodile promjene u društvenom i političkom sudjelovanju, rano napuštanje školovanja, promjene u međugeneracijskim odnosima, neželjene posljedice štednje i migracija te porast ekstremizma.³ Rad s mladima u raznim oblicima daje im potporu u suočavanju s tim problemima i ima ključnu ulogu u suočavanju sa suvremenim društvenim pitanjima i izgradnji društvene i pravedne Europe.⁴

4. U memorandumu s objašnjenjima pružaju se osnovne informacije o preporuci Odbora ministara o radu s mladima. U njemu se navodi zašto je preporuka potrebna te problemi kojima se ona bavi. Također su navedeni rizici zbog nedjelovanja te je istaknut pozitivan učinak i središnja uloga koju rad s mladima može imati u sprečavanju i rješavanju društvene isključenosti i u promicanju vrijednosti demokracije i ljudskih prava. Opisuje se i proces izrade preporuke u kojemu je primijenjen uključiv pristup. Memorandum s objašnjenjima navodi različite sastavnice preporuke i daje savjete za potporu državama članicama u provedbi niza mjera.

---

³ Deklaracija Odbora ministara Vijeća Europe, „Ujedinjeni oko naših načela protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode k terorizmu”, 19. svibnja 2015. godine.

⁴ Druga Europska konvencija o radu s mladima: Sličnosti u svijetu različitosti (2015.).

II. Proces izrade

5. Na temelju informacija koje je dostavilo Tajništvo Zajedničko vijeće za mlade pristalo je izraditi nacrt preporuke Odbora ministara državama članicama o radu s mladima. Nakon razgovora s članovima Europskoga upravnog odbora za mlade i Savjetodavnog vijeća za mlade o dodanoj vrijednosti, svrsi, sadržaju i metodologiji nacrta preporuke, u prosincu 2015. održan je savjetodavni sastanak. Početkom 2016. osnovana je skupina za izradu nacrta koja se sastoji od četiri člana Europskoga upravnog odbora za mlade, tri člana Savjetodavnog vijeća za mlade, jednog predstavnika Europskog foruma mladih, šest predstavnika organizacija mladih (od kojih dvije djeluju na lokalnoj i općinskoj razini, dvije na europskoj razini, a dvije su iz mreže nacionalnih agencija Europske unije Erasmus+: programa Mladi na djelu), jednog predstavnika Europske agencije za informiranje i savjetovanje mladih te glavnog izvjestitelja Druge europske konvencije o radu s mladima. Odjel za politike za mlade Europske komisije u statusu promatrača pridonio je procesu izrade preporuke.
6. Radna skupina redovito je izvještavala Zajedničko vijeće za mlade o napretku izrade preporuke i dobila korisne povratne informacije i savjete od nekoliko predstavnika Zajedničkog vijeća za mlade. Uz pomoć Tajništva Vijeća Europe skupina se savjetovala s mnogobrojnim tijelima i dionicima Vijeća Europe iz tog područja o pretpostavljenom sadržaju nacrta preporuke te je, pozitivno reagirajući na doprinose i otvorena pitanja, u skladu s tim izradila nacrt preporuke.

III. Zašto preporuka o radu s mladima?

Zašto rad s mladima?

7. Europi su potrebni mladi, baš kao što mladima treba Europa. Mladi će aktivno pridonijeti europskim demokratskim vrijednostima i gospodarskom napretku. Oni imaju odgovornost dati vlastiti doprinos, ali kako bi to učinili, države članice imaju odgovornost pružiti im uvjete, mogućnosti i iskustva da bi oni mogli napredovati. Iako je taj izraz sada već ponešto klišeji, mlade treba promatrati kao rješenje, a ne kao problem koji treba riješiti.

Imajući to na umu, pristup Vijeća Europe usmjeren je prema mogućnostima, a ne prema problemu. Takav pristup omogućuje mladima da se koriste socijalnim pravima i pravima koja omogućuju njihovo puno sudjelovanje u društvu te podupire ispunjenje njihovih pojedinačnih potencijala i sposobnosti da pridonese pozitivnim društvenim promjenama.

8. Istraživanja mladih dosljedno nas podsjećaju na to da je za njih prijelaz iz, primjerice, obrazovnog sustava na tržište rada, iz ovisnog položaja u životu u neovisni te iz matične obitelji u vlastitu postao znatno problematičniji nego što je bio za prošle generacije.⁵

Prijelazi su neizvjesniji, traju dulje i više nisu linearni. Oni su zapravo povratni jer se u pojedinim okolnostima mladi vraćaju kući nakon što su živjeli samostalno ili postali roditelji prije nego što su sefinancijski osamostalili.

9. Suvremena su društva obilježena mnogim novim mogućnostima za mlade u obliku fizičke i virtualne mobilnosti, ali uz takve mogućnosti javljaju se i nove opasnosti. U suvremenoj Europi takve su opasnosti nejednako raspodijeljene ne samo unutar zemalja nego i među njima, a sve ih više doživljavaju ne samo mladi u nepovoljnom položaju nego i oni za koje bismo rekli da imaju realne izgleda za uspjeh. Za većinu mladih u Europi danas moglo bi se reći da ih očekuje neizvjesnost i nesigurnost. Prema raspravi održanoj 2012. godine u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe, zovu ih „žrtvovanom generacijom”.⁶
10. Da bi mladi ljudi ostvarili vlastiti potencijal i uspješno prelazili iz jedne životne faze u sljedeću te naposljetku preuzeli odgovornost za vlastiti život, trebaju imati koristi od iskustava i mogućnosti u vlastitu obiteljskom životu, obrazovanju i slobodnom vremenu. Pojedini mladi ljudi uspijevaju ostvariti svoje želje uz potporu obitelji i zahvaljujući vlastitoj odlučnosti i osobnoj motivaciji. No mnogima nije dostupan

---

⁵ Vidi, na primjer: Furlong A. i Cartmel F. (1997.), *Mladi i društvene promjene: individualizacija i rizik u kasnom suvremenom društvu*, Open University Press, Buckingham; Helve H. i Evans K. (ur.) (2013.), *Mladi i prijelazi u radnom životu u promjenjivim društvenim okružjima*, Tufnell Press, London; Woodman D. i Wyn J. (2015.), *Mladi i generacije: promišljanje o promjenama i nejednakosti u životima mladih*, SAGE Publications, London.

⁶ Rezolucija 1885 (2012.) PACE-a, „Žrtvovana generacija mladih: društvene, gospodarske i političke posljedice financijske krize”.

takav oblik pomoći, a potrebnu potporu s pomoću koje bi mogli iskoristiti mogućnosti mogu dobiti jedino iz drugih izvora – od vlasti, posebno na regionalnoj i lokalnoj razini, te nevladinih organizacija ili neovisnih agencija osnovanih za tu svrhu.

11. Potreban je paket koji obuhvaća osnažujuća i formativna iskustva uz formalno školovanje, poput mobilnosti, razmjene, savjeta i informacija, savjetovanja, usmjeravanja i poučavanja, uporabe novih tehnologija i društvenih medija te društvenog i političkog sudjelovanja. To je zapravo „ponuda” koju mladi u 21. stoljeću trebaju iskoristiti kako bi sigurno ušli u svijet odraslih i imali aktivnu ulogu u civilnom društvu i na tržištu rada.
12. Jedna od sastavnica te ponude jest rad s mladima. Oni uče na različite načine u formalnom kontekstu, ali potrebe za stjecanjem onoga što se naziva „životnim vještinama” (poput kritičkog mišljenja, timskog rada, komunikacije, rješavanja problema i donošenja odluka) mogu zadovoljiti planiranim i svrhovitim izvanškolskim učenjem koje je u skladu s idejom „neformalnog učenja”.
13. Rad s mladima provodi se u različitim oblicima i često se cijeni zbog raznolikosti, prilagodljivosti i odziva, pogotovo s obzirom na različite i promjenjive okolnosti i težnje mladih te nove društvene i političke izazove koje mladi stvaraju ili doživljavaju. No unatoč raznolikosti rada s mladima, od projekata za mlade koje vode odrasli, preko klubova i programa, do organizacija mladih koje vode upravo mladi, postoji zajedničko stajalište⁷ – želja da se osigura prostor za mlade (forum za mlade da „budu mladi”) i istodobno odluka da se podupre rad za osobni razvoj (odskočna daska za mlade da „postanu odrasli”). Rad s mladima pomaže novim naraštajima da razviju vještine i motivaciju za pronalaženje i odabir stabilnih životnih putova. Zbog toga je rad s mladima komplementaran formalnom obrazovanju i svi mladi ljudi imaju pravo sudjelovati u njemu, pa im to treba i omogućiti.

---

⁷ Williamson, H. (2015.), „Pronalaženje zajedničkog temelja: Pregled stanja rada s mladima u Europi u 21. stoljeću – prema Drugoj europskoj konvenciji o radu s mladima”, Izdavaštvo Vijeća Europe, Strasbourg.

Zašto sada?

14. Ciljevi ove preporuke odnose se na neke od ključnih prioriteta sektora mladih Vijeća Europe – poticanje država članica na razvoj i jačanje politika i praksa u radu s mladima. Preporuka također obuhvaća prijedloge za sektor mladih Vijeća Europe da podupre države članice u vezi s time povećavajući pozitivan doprinos koji rad s mladima može dati budućnosti Europe s pomoću suradnje, vršnjačkog učenja i povezivanja.
15. U vrijeme u kojemu se od mladih traži da donesu dobre odluke u svijetu koji je sve više nepredvidljiv razvoj i provedba rada s mladima u Europi sve su različitiji. Neke zemlje daju prednost treningu, politikama i praksi vezanima uz rad s mladima, a druge se tek trebaju odlučiti na to ili, još gore, u uvjetima štednje smanjuju troškove predviđene za rad s mladima. Posljedica toga je promjenjiv i katkad nejednak pristup radu s mladima i iskustvima učenja koje im se nudi. Zamjetna je hitna potreba za znatnim angažmanom pojedinih dionika da podupru razvoj kvalitetnog rada s mladima diljem Europe.
16. Postoje dobri temelji za daljnji razvoj. Dodatna je vrijednost ove preporuke to što je ona namijenjena promicanju i jačanju razumijevanja i svijesti o radu s mladima te predanosti tomu kao ključnoj dimenziji učenja za život u 21. stoljeću, pa se smatra saveznikom u rješavanju pojedinih gorućih izazova s kojima se mladi i Europa danas susreću. Društva koja razumiju vrijednost rada s mladima cijene ga ne samo zbog doprinosa osobnom razvoju i obogaćivanju života mladih nego i zbog širenja i produbljivanja učinkovitosti društvenih i političkih težnji.

IV. Vizija rada s mladima u Europi

17. U tekstu je prethodno navedena potreba za ovom preporukom. Istaknut je znatan i nezamjenjiv doprinos rada s mladima njihovu životu i društvenoj koheziji. Preporuka nudi ambiciozan program sa sveobuhvatnom vizijom rada s mladima u Europi i daje snažnu poruku donositeljima politika i praktičarima da nastave podupirati i unapređivati rad s mladima u Europi te prepoznaje dragocjenu ulogu koju Vijeće Europe ima u oblikovanju politika vezanih uz rad s mladima.

18. Vizija ističe da se rad s mladima bavi razvojem mašte, inicijative, integracije, uključivanja i težnji mladih ljudi. Ona ima obrazovna obilježja, osnažujuća je, izražajna, uključiva i poziva na sudjelovanje. S pomoću aktivnosti, igranja i zabave, učenja na neformalan i informalan način, vođenja kampanja, razmjene informacija i usmjeravanja, mobilnosti, volontiranja, udruživanja i razgovora vizija potiče kritički angažman mladih u njihovim zajednicama i društvima. Rad s mladima pomaže im da otkriju vlastite talente i razviju kapacitete i sposobnosti za upravljanje sve složenijim i izazovnijim društvenim, gospodarskim, kulturnim, ekološkim i političkim okruženjem.
19. Rad s mladima podupire i potiče mlade da istražuju nove mogućnosti i stječu iskustva. Omogućuje im i to da upravljaju mnogim rizicima s kojima se trenutačno susreću i s kojima će se vjerojatno susretati i u budućnosti. S druge strane, time se razvija privrženost vlastitu identitetu i vlastitu društvu što pridonosi trenutačnim širim političkim pitanjima vezanim uz mlade ljude koji nisu u radnom odnosu, uz obrazovanje ili osposobljavanje, način života koji je rizičan za zdravlje, nedostatak građanske odgovornosti i nasilni ekstremizam. Rad s mladima usmjeren je na mlade pod njihovim uvjetima, kao odgovor na njihove izražene potrebe, u njihovu prostoru ili u prostorima namijenjenima za praksu rada s mladima. Rad s mladima može se provoditi i u drugim okruženjima (poput škola ili zatvora), ali sudjelovanje mora biti dobrovoljno.
20. Ovom se preporukom pozivaju države članice da usvoje strateški pristup koji aktivno podupire razvoj rada s mladima na temelju ključnih načela koja usmjeravaju njegovu praksu. Preporukom se pozivaju države članice da u sklopu svojih ovlasti stvore uvjete u kojima svi mladi mogu imati pristup pozitivnom iskustvu rada s mladima bez obzira na svoje podrijetlo, spol ili mjesto boravka te da im se pruži potpora za sudjelovanje u građanskom dijalogu i donošenju odluka koje utječu na njihov život.⁸

---

⁸ Vidi, primjerice, Strategiju za ravnopravnost spolova Vijeća Europe 2014.–2017.

V. Što sadržava preporuka?

21. Pozivajući se na preambulu koja navodi razloge za preporuku i ističe mnogobrojne bitne postojeće instrumente, ukupno je devet preporuka namijenjenih vladama država članica. Prilog navodi opseg i svrhu preporuke, definiciju i opseg rada s mladima, načela na kojima se temelji te niz mjera koje države članice trebaju uzeti u obzir pri razmatranju situacije u vlastitoj državi i donošenju odluke o novim mjerama koje treba usvojiti. U preporuci se ističu područja u kojima je potrebno poduzeti mjere za očuvanje i promicanje rada s mladima.
22. Preporuka nudi viziju o tome kako svi mladi diljem Europe mogu imati koristi od ponude mogućnosti sudjelovanja u radu s mladima i stjecanja iskustva. Države članice potiču se da analiziraju vlastitu situaciju i planiraju koordinirano djelovanje radi rješavanja danih pitanja, no u preporuci se posebna pozornost posvećuje važnosti uspostavljanja (ondje gdje još ne postoje):
  - pravne i političke potpore
  - održiva financiranja i strukture
  - poboljšane koordinacije među sektorima te između lokalne i nacionalne razine
  - okvira temeljenog na kompetencijama za obrazovanje i osposobljavanje osoba koje rade s mladima
  - odgovarajućeg oblika pregleda i procjene učinka i ishoda rada s mladima.
23. Od država članica traži se da podupru sektor mladih Vijeća Europe u sazivanju radne skupine na visokoj razini koja bi se sastojala od važnih dionika radi razvoja strategije za poboljšanje potpore i koordinacije rada s mladima temeljenog na znanju u Europi. Ta inicijativa nastoji povećati mogućnosti za suradnju i vršnjačko učenje. Oslanjajući se na postojeće strukture, glavni ciljevi strategije bit će informiranje i razvoj kvalitetnog rada s mladima te politike rada s mladima diljem Europe.
24. Države članice snažno se potiču da prihvate uključivi, koordinirani i usredotočeni pristup u provođenju devet preporuka razmatrajući mjere u prilogu. Mladi, osobe koje rade s mladima, nevladine organizacije i ostale organizacije koje omogućuju rad s mladima

trebaju biti aktivno uključeni u razvoj politika za potporu kvalitetnom radu s mladima. Države članice podsjećaju se na ključna načela koja bi trebala poduprijeti oblikovanje i provedbu rada s mladima što obuhvaća jednakost pristupa i nediskriminaciju, dobrovoljno i aktivno sudjelovanje, otvorenost, prilagodljivost i važnost pružanja usluga temeljenih na pravima te ponajprije usmjerenost prema mladima.

25. Od država članica traži se da razmotre posebne mjere koje su povezane s dvjema važnim preporukama te obuhvaćaju sljedeće:

a) uspostavljanje politika koje čuvaju i aktivno podupiru uspostavljanje i unapređivanje rada s mladima na svim razinama

b) uspostavljanje usklađenog i prilagodljivog okvira temeljenog na kompetencijama za obrazovanje i osposobljavanje osoba koje rade s mladima (plaćenih i volontera).

Te se preporuke i mjere razmatraju u nastavku.

Uspostavljanje politika koje čuvaju i aktivno podupiru uvođenje i unapređivanje rada s mladima na svim razinama

26. S obzirom na dosadašnji razvoj, rad s mladima očituje se na mnogo različitih načina. Neke su zemlje uspostavile i održale stabilnu strukturu za rad s mladima, druge se suočavaju sa znatnim nedostacima, a treće još uvijek razvijaju i uspostavljaju rad s mladima.⁹ Takve su nejednakosti vrijedne žaljenja. Istraživanja su pružila dokaze o vrijednosti rada s mladima i koristima koje on donosi mladima i društvu u cjelini.¹⁰ Čini se da na europskoj razini postoji zajednički dogovor da vrijednost i učinak rada s mladima dovoljno opravdava politička i materijalna ulaganja. No ono što se događa na ostalim razinama – nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj – još je uvijek podložno raspravi, a potpora radu s mladima ostaje raznolika i nejednaka.
27. Provedba predloženih mjera pomoći će u pružanju jednakih mogućnosti svim mladima u Europi bez obzira na zemlju u kojoj žive, poduprijet će mlade u njihovu sazrijevanju i ulasku u svijet odraslih te im pomoći u pronalaženju njihova mjesta u društvu. Pridonijet će njegovanju demokratskih vrijednosti i društvene kohezije te jačanju civilnog društva. Rad s mladima također ima vlastitu ulogu u gospodarskom razvoju jer potiče obrazovna postignuća, mogućnost zapošljavanja i poduzetništvo.
28. Pri razmatranju provedbe tih mjera države članice trebaju posvetiti posebnu pozornost (prethodnoj) definiciji pravnog i programskog okvira i nacionalnoj strategiji za rad s mladima. Strategija bi trebala obuhvaćati temeljitu procjenu potreba, specifičnih ciljeva i mjera za postizanje tih ciljeva, akcijski plan (s pokazateljima napretka), ciljane skupine s dobnim granicama i pojedinosti o specifičnim populacijama (poput manjina i ranjivih skupina) te pojedinosti o proračunu.

---

⁹ Vidi Partnerstvo između Europske komisije i Vijeća Europe u području mladih (Partnerstvo za mlade) u pet svezaka o „Povijesti rada s mladima u Europi”, dostupno na <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership>, preuzeto 28. srpnja 2017.

¹⁰ Vidi, primjerice, Europska komisija (2014.), „Rad s mladima: vrijednost rada s mladima u Europskoj uniji”, Bruxelles.

29. U provedbi politika rada s mladima treba uzeti u obzir:

- važnost sudjelovanja mladih, ali i ostalih dionika
- znanje – istraživanje, iskustvo i praksu
- važnost dvostrukog pristupa – poduzimanje konkretnih aktivnosti na području mladih i uključivanje mladih suradnjom s drugim sektorima politika
- supsidijarnost – stvaranje održivih struktura za rad s mladima s pomoću nevladinih organizacija mladih, socijalnih organizacija i javnih službi na regionalnoj i lokalnoj razini.

Također je važno uočiti da pružatelji usluga u javnom ili privatnom sektoru te oni iz civilnog društva mogu omogućiti rad s mladima.¹¹

30. Vijeće Europe i Vijeće Europske unije usvojili su već nekoliko političkih odluka i poduprli europske inicijative za razvoj rada s mladima u Europi.¹² S obzirom na učinak i održivost takvih europskih strategija i mjera, suradnja obiju institucija u području rada s mladima iznimno je važna. Partnerstvo između Europske unije i Vijeća Europe u području mladih ojačalo je i razvilo suradnju potičući sinergiju dviju institucija u aktivnostima usmjerenim prema mladima. Specifične su teme sadašnjega partnerskog sporazuma sudjelovanje građana u demokratskim procesima, odnosno društvena uključivost, te priznavanje i kvaliteta rada s mladima.¹³

---

¹¹ Postoje mnogi izvori koji mogu pomoći u provedbi, primjerice: Europska komisija (2014.), op. cit., i Druga europska konvencija o radu s mladima: Sličnosti u svijetu različitosti (2015.).

¹² Osmo konferencija ministara odgovornih za mlade Vijeća Europe (2008.), „Budućnost politika za mlade Vijeća Europe: Agenda 2020; Preporuka CM/Rec(2015.)3 Odbora ministara državama članicama o pristupu socijalnim pravima mladih iz ugroženih naselja; Preporuka CM/Rec(2016.)7 Odbora ministara državama članicama o pristupu mladih pravima; Rezolucija Vijeća od 27. studenoga 2009. o obnovljenu okviru za europsku suradnju na području mladih (2010. – 2018.) (2009/C 311/01); Rezolucija Vijeća o radu s mladima (2010/C 327/01); Zaključci Vijeća od 14. lipnja 2013. o doprinosu kvalitetnog rada s mladima razvoju, dobiti i društvenom uključivanju mladih (2013/C 168/03); Zaključci Vijeća o promicanju novih pristupa u radu s mladima kako bi se otkrio i razvio potencijal mladih (2016/ 467/03).

¹³ Za više informacija o Partnerstvu mladih vidi <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership>.

Uspostavljanje usklađenog i prilagodljivog okvira temeljenog na kompetencijama za obrazovanje i osposobljavanje osoba koje rade s mladima (plaćenih i volontera)

31. Kao što je već navedeno u ovom memorandumu s objašnjenjima, jedna je od prednosti rada s mladima raznolikost koncepata, dionika, formata i opsega aktivnosti. No zajedničko stajalište o tome što znači kvalitetan rad s mladima u Europi mora biti jasnije izraženo ako se želi maksimalno povećati doprinos rada s mladima. Priznavanje rada s mladima te neformalno i informalno učenje prioritet je agende Vijeća Europe 2020. i u sklopu je onoga što se naziva „procesom iz Strasbourga”.¹⁴ Države članice pozivaju se da pruže veću potporu provedbi te agende. U kontekstu širih „politika za mlade” rastu očekivanja od rada s mladima, a ostvarivanje tih očekivanja u znatnoj mjeri ovisi o kompetencijama praktičara koji su uključeni u provedbu. Plaćene osobe koje rade s mladima rade zajedno s mnogo većim brojem volontera, a objema skupinama potrebno je osposobljavanje. Mogućnosti za osposobljavanje za rad s mladima još uvijek ne postoje svuda u Europi.
32. Obrazovanje koje omogućuje obavljanje rada s mladima i profesija osoba koje rade s mladima razlikuju se. U pojedinim zemljama postoje posebni programi studija rada s mladima ili strukovnog osposobljavanja za osobe koje rade s mladima. Drugdje zainteresirani za karijeru u radu s mladima mogu studirati u sklopu širih društvenih ili obrazovnih programa. U pojedinim državama članicama ne postoje sustavi ili ima malo mogućnosti za priznavanje i vrednovanje vještina i kompetencija osoba koje rade s mladima.
33. Definiranje temeljnih kompetencija za rad s mladima u različitim kontekstima i razvoj usklađenih okvira za obrazovanje i osposobljavanje osoba koje rade s mladima u sklopu tih kompetencija trebalo bi pridonijeti osiguranju kvalitete. Postojanje okvira temeljenog na kompetencijama za one koji sudjeluju u radu s mladima razjasnit će što se traži od osoba koje rade s mladima i što korisnici mogu očekivati te će pomoći u određivanju uspješnih pristupa osposobljavanju, profesionalnom razvoju i izgradnji

---

¹⁴ Partnerstvo za mlade (2015.), „Stručna skupina za priznavanje rada s mladima i neformalnog obrazovanja: uključenost u razvoj srodnih politika, strategije i aktivnosti – Izvješće 2010. – 2015.”, Strasbourg i Bruxelles.

kapaciteta.

34. Uspostavljanje kvalifikacija za rad s mladima poboljšat će transparentnost u vezi s kompetencijama ljudi koji su uključeni ili žele sudjelovati u radu s mladima, a to će pak olakšati razvoj odgovarajućih kurikuluma za studije rada s mladima. Europski programi za suradnju i razvoj politika mogu potaknuti napredak, ponuditi mogućnosti za bolji pregled i razmjenu informacija o situaciji i potrebnim prioritetima te pružiti mogućnosti za konstruktivan dijalog među svim važnim skupinama dionika.
35. Kad je riječ o razvoju temeljnih kompetencija za rad s mladima, potrebno je imati na umu važnost vještina, znanja i stajališta. Učenje na radnome mjestu morat će se uključiti u osmišljene okvire obrazovanja, osposobljavanja i kvalifikacija jer se mnoge kompetencije u radu s mladima razvijaju tijekom praktičnog rada. Pri provedbi predloženih mjera potrebno je uvidjeti raznolikost prakse rada s mladima s obzirom na sve razlike među dionicima, stručnjacima i praktičarima uključenim u proces. Bit će izazov dogovoriti se o potrebnim ili željenim kompetencijama osoba koje rade s mladima, no nužna je bliska suradnja među važnim dionicima.
36. Postoji nekoliko primjera u Europi – na europskoj i nacionalnoj razini – sustava, procesa i instrumenata koji potencijalno nude (barem djelomična) rješenja za prethodno opisane izazove, a mogu potaknuti i nacionalne procese.¹⁵ Takvi procesi i instrumenti odnose se na sektor formalnog i neformalnog obrazovanja te na praksu osposobljavanja, priznavanja i kvalifikacija.

---

¹⁵ Vidi, na primjer: Europska komisija (2014.), op. cit.; Preporuka Vijeća EU-a o validaciji neformalnog i informalnog učenja (2012/C 398/01); SALTO-YOUTH (2014.), „Europska strategija osposobljavanja I.: skup kompetencija za trenere koji rade na međunarodnoj razini”, SALTO-YOUTH Resursni centar za trening i suradnju/Erasmus+, Bruxelles; SALTO-YOUTH (2013.), „Jačanje veza: iskustva suradnje između formalnog i neformalnog sektora u osposobljavanju osoba koje rade s mladima”, SALTO-YOUTH Resursni centar za trening i suradnju/Erasmus+; Partnerstvo za mlade (2014.), „Vidljiva vrijednost: pregled stanja alata i dobrih praksa za bolje priznavanje rada s mladima i neformalnog učenja/obrazovanja na europskoj i nacionalnoj razini”, Strasbourg i Bruxelles; Vijeće Europe (2015.), „Portfolio rada s mladima”, dostupno na www.coe.int/en/web/youth-portfolio, preuzeto 28. srpnja 2017.; SALTO-YOUTH Resursni centar za trening i suradnju/Erasmus+, „Youthpass”, dostupno na www.youthpass.eu/en/, preuzeto 28. srpnja 2017. godine.

V. Praćenje napretka

37. Taj je pravni instrument važan, no ključno je ono što se događa poslije. Bez konkretnog praćenja, jake komunikacije i snažne promidžbe ova preporuka Odbora ministara možda neće doprijeti do ciljane publike. Države članice trebale bi uspostaviti praćenje koje jača odgovornost te poduprijeti postupno ostvarivanje mjera sadržanih u preporuci s pomoću dijaloga, učenja, razmjene prakse i drugih oblika razvojne suradnje. Seminar na kojem bi se razmotrio napredak nakon tri godine pružio bi izvrsnu mogućnost za Europski upravni odbor za mlade i Savjetodavno vijeće za mlade da prema potrebi osiguraju daljnju potporu i smjernice državama članicama. Kad bi se takav seminar dogovorio, bio bi to korak koji bi mogao pomoći Odboru ministara u ispitivanju provedbe ove preporuke pet godina nakon njezina usvajanja.

Pojmovnik¹⁶

Građanstvo / aktivno građanstvo

Aktivno građanstvo podrazumijeva aktivno uključivanje građana u demokratske procese i institucije, ostvarivanje njihovih prava i odgovornosti u gospodarskom, društvenom, kulturnom i političkom području života. U području mladih posebno se ističe učenje potrebnih kompetencija s pomoću dobrovoljnih aktivnosti. Nastoji se poboljšati ne samo znanje nego i motivacija, vještine i praktično iskustvo mladih kako bi postali aktivni građani.¹⁷

Zapošljivost

Zapošljivost se odnosi na skup postignuća, vještina, razumijevanja i osobnih odlika koje pridonose tomu da se pojedinci lakše zaposle, ostanu zaposleni i budu uspješni u vlastitim odabranim zanimanjima. Zapošljivost pojedinaca ovisi o:

osobnim odlikama (uključujući prikladnost znanja i vještina)

tomu kako se te osobne odlike prikazuju na tržištu rada

društvenom kontekstu (poticaji i mogućnosti koji se nude za ažuriranje i vrednovanje njihovih znanja i vještina)

gospodarskom kontekstu.

Mladi čine četvrtinu svjetske radne snage, ali u usporedbi s odraslima gotovo je tri puta veća vjerojatnost da će biti nezaposleni. Jedan je od glavnih razloga niska zapošljivost mladih najčešće zbog nerazvijenih vještina, ranog napuštanja škole, nedostatka formalnog kontakta s poslodavcima i formalnog obrazovanja koje ne odgovara potrebama tržišta. Stoga se posebna pozornost treba posvetiti prevladavanju teškoća s kojima se mladi suočavaju pri ulasku na tržište rada i problemima s kojima se susreću kad nastoje ostati na tržištu rada. Poboljšanje vještina zapošljavanja mladih svakako je bitan mehanizam za bolje promicanje njihova zapošljavanja i njihovo aktivno

---

¹⁶ Ostali pojmovi koji se pojavljuju u nacrtu preporuke o radu s mladima definirani su u mrežnom pojmovniku koji je dostupan na <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/glossary>, preuzeto 28. srpnja 2017. godine.

¹⁷ Prilagođeno iz Siurala, L. (2005.), „Europski okvir politika za mlade”, Izdavaštvo Vijeća Europe, Strasbourg; i Vijeće Europe (2016.), „Kompetencije za demokratsku kulturu: pojmovnik”, DGII / EDU / CDCID (2016.) 4, Vijeće Europe, Strasbourg.

Politike za mlade temeljene na znanju

Bolje razumijevanje i poznavanje mladih iznimno je važno za donošenje politika na području mladih. Kako bi se zadovoljile potrebe i očekivanja mladih, politike bi se trebale temeljiti na sveobuhvatnom znanju i dobro istraženom razumijevanju stanja, potreba i očekivanja mladih.

Pristup razvoju politika utemeljen na znanju vrlo je važan, posebno u kontekstu brzih promjena u suvremenom svijetu i trajno promjenjivih okolnosti za mlade generacije u Europi. Istraživanje mladih ima ključnu ulogu u stjecanju znanja i razumijevanja razvoja politika za mlade. Stoga su istraživanja i razmjena među istraživačima i donositeljima odluka ključni za pristup politikama temeljen na znanju.

No politike za mlade temeljene na znanju obuhvaćaju više od rezultata koje postiže znanstvena zajednica. Jednako tako odnose se na iskustva onih koji rade s mladima i za njih. Znanje obuhvaća podatke, činjenice i brojke, dokaze i iskustva iz različitih izvora ne samo u znanstvenoj zajednici nego i u civilnom društvu te među donositeljima odluka.¹⁹

Neformalno učenje

Neformalno učenje je svrhovito, ali dobrovoljno te se provodi u različitim sredinama i situacijama u kojima poučavanje/osposobljavanje i učenje nisu nužno jedina ili glavna aktivnost. Takve situacije mogu biti povremene ili prolazne, a aktivnosti ili tečajeve koji se održavaju mogu voditi stručni facilitatori učenja (poput trenera za mlade) ili volonteri (poput voditelja mladih). Aktivnosti i tečajevi su planirani, ali su rijetko strukturirani poput uobičajenih tečajeva ili kurikularnih predmeta. Neformalno učenje i obrazovanje – koje se podrazumijeva kao učenje izvan institucionalnoga konteksta (izvan škole) – ključna je aktivnost, ali i ključna kompetencija u radu s mladima. Neformalno učenje/obrazovanje u radu s mladima često je strukturirano, temeljeno na ciljevima učenja, njegovoj duljini i specifičnoj potpori za učenje te je planirano. Ono obično ne podrazumijeva certificiranje, ali se certifikati izdaju u sve većem broju slučajeva što pridonosi boljem priznavanju

---

¹⁸ Brewer, L. (2013.), „Povećanje zapošljivosti mladih: Što? Zašto i kako? Vodič za temeljne radne vještine”, Međunarodna organizacija rada, Ženeva; Rezolucija o osposobljavanju i razvoju ljudskih resursa, 88. sjednica Opće konferencije Međunarodne organizacije rada, 200.; CEDEFOP (2011.), *Pojmovnik: kvaliteta obrazovanja i osposobljavanja*, Ured za publikacije Europske unije, Luksemburg.

¹⁹ Prilagođeno iz „Politike temeljene na znanju. Bolje razumijevanje okvira politika za mlade”, Partnerstvo između Europske unije i Vijeća Europe u području mladih.

ishoda učenja pojedinca.

Neformalno obrazovanje i učenje u području mladih više je od podkategorije obrazovanja i osposobljavanja jer pridonosi pripremi mladih za društvo temeljeno na znanju i civilno društvo.²⁰

Sudjelovanje mladih

U revidiranoj Europskoj povelji Vijeća Europe o sudjelovanju mladih u životu lokalne i regionalne zajednice (2003.) navodi se:

Sudjelovanje u demokratskom životu bilo koje zajednice više je od glasovanja ili kandidiranja na izborima iako su to važni čimbenici. Smisao aktivnoga građanstva podrazumijeva pravo, sredstva, prostor i mogućnost te, ako je potrebno, potporu za sudjelovanje i utjecaj građana u aktivnostima vezanim uz donošenje važnih odluka kako bi se pridonijelo izgradnji boljeg društva.

Nadalje, razlikuju se dvije dimenzije sudjelovanja:

- izravno sudjelovanje u kojemu se izravno utječe na političke odluke i omogućuju strukturne veze s procesima političkog odlučivanja
- neizravni oblici sudjelovanja koji dopiru do građana i potiču ih da podupru određena pitanja i stajališta omogućujući time raspravu, oblikovanje mišljenja i kampanju.²¹

Priznavanje

Općenito pojam priznavanja ima više značenja. U području mladih u Europi odnosi se na status neformalnog učenja i rada s mladima u pravnim i javnim sustavima uprave te društvu u cjelini.

Postoje četiri različita oblika priznavanja:

- formalno priznavanje podrazumijeva potvrđivanje ishoda učenja i certifikaciju procesa učenja i/ili tih ishoda izdavanjem potvrda ili diploma koje formalno priznaju postignuća pojedinca
- političko priznavanje podrazumijeva priznavanje neformalnog obrazovanja u zakonodavstvu i/ili uključivanje neformalnog učenja/obrazovanja u političke strategije i uključivanje pružatelja neformalnog učenja u te strategije

---

²⁰ Chisholm, L. (2005.), „Uvod u terminologiju priznavanja”, u SALTO-YOUTH resursnom centru za uključivost, „Mostovi za priznavanje: promicanje priznavanja rada s mladima diljem Europe”, Leuven-Louvain; i Partnerstvo za mlade (2011.), „Putovi 2.0 prema priznavanju neformalnog učenja/obrazovanja i rada s mladima u Europi”, Strasbourg i Bruxelles.

²¹ Partnerstvo za mlade (2014.), „Analitički rad o sudjelovanju mladih – Političko sudjelovanje mladih u Europi: Što razumijevamo pod sudjelovanjem?”, Strasbourg i Bruxelles.

- društveno priznavanje podrazumijeva to da društveni dionici priznaju vrijednost kompetencija stečenih u neformalnim sredinama i rada obavljenog u sklopu tih aktivnosti uključujući vrijednost organizacija koje omogućuju taj rad
- samopriznavanje podrazumijeva to da pojedinac sam procijeni ishode učenja i sposobnost primjene tih ishoda u drugim područjima.²²

Politike za mlade

Svrha je politika za mlade stvoriti uvjete za učenje, mogućnosti i iskustva koji mladima omogućuju da razviju znanje, vještine i kompetencije potrebne za demokratsko djelovanje i integraciju u društvo, a posebno da imaju aktivnu ulogu u civilnom društvu i na tržištu rada. Ključne mjere politika za mlade usmjerene su prema promicanju učenja o građanskim vrijednostima i integriranom pristupu politici.²³

Sektor mladih

Sektor mladih odnosi se na područja u kojima se provode aktivnosti za mlade, obično navedene u općim ciljevima nacionalne strategije za mlade ili drugim strateškim dokumentima iz područja mladih. Aktivnosti u sektoru mladih organiziraju mladi ili sudionici politika za mlade, a poduzimaju se radi poboljšanja položaja mladih i njihova osnaživanja za aktivno sudjelovanje radi vlastite koristi i za dobrobit društva. Sektor mladih obuhvaća širok raspon vladinih institucija, nevladinih organizacija, agencija, privatnih praktičara, volontera, programa, usluga te svih drugih pojedinaca ili zajednica koje rade s mladima ili su osnovane kako bi im pomogle.

Međunarodni sektor mladih složena je mreža odnosa među vladinim, nevladinim i međunarodnim institucionalnim dionicima s programima koji se provode za mlade, koje mladi provode i koji se provode zajedno s mladima potičući time aktivan doprinos mladih vlastitim društvima i „dobrom upravljanju” u području stvaranja politika za mlade. Sektor nastoji promicati učinkovito djelovanje vlada i drugih važnih dionika temeljeno na dokazima, na primjer međunarodnih nevladinih organizacija mladih, međunarodnih institucija, istraživačke zajednice, kako bi se odgovorilo na potrebe i pitanja mladih vezane uz društveni razvoj te građansko, političko i društveno sudjelovanje.²⁴

---

²² Partnerstvo za mlade (2011.), „Putovi 2.0 prema priznavanju neformalnog učenja/obrazovanja i rada s mladima u Europi”, Strasbourg i Bruxelles.

²³ Siurala, L. (2005.), „Europski okvir za politiku za mlade”, op. cit.

²⁴ Youthpolicy.org (n. d.), „Međunarodni sektor mladih: pregled”, dostupno na www.youthpolicy.org/mappings/internationalyouthsector/overview/, preuzeto 28. srpnja 2017.

Prijelazi mladih

Prijelazi mladih odnose se u širem smislu na prijelaz iz dobi u kojoj ovise o drugima (roditeljima) u dob u kojoj postaju neovisni te punopravni članovi društva. To podrazumijeva preseljenje iz roditeljskog doma u vlastiti dom, suživot s bračnim partnerom i odgoj djece te prijelaz iz obrazovnog sustava na tržište rada.²⁵

Rad s mladima

Vidi definiciju u prilogu nacрта preporuke (dio A).

Osobe koje rade s mladima

Osobe koje rade s mladima pojedinci su koji rade s njima u raznim neformalnim i informalnim kontekstima te se obično u pojedinačnom odnosu i skupnim aktivnostima usredotočuju na osobni i društveni razvoj mladih. Njihov glavni zadatak može biti da su facilitatori učenja koji preuzimaju pristup socijalnog pedagoga ili pristup izravno zasnovan na socijalnom radu. U mnogim se slučajevima te uloge i funkcije međusobno dopunjuju. Osobe koje rade s mladima mogu biti plaćene ili mogu biti volonteri.²⁶

---

²⁵ Eurofound (2014.), „Pregled stanja prijelaza mladih u Europi”, Ured za publikacije Europske unije, Luksemburg.

²⁶ Prilagođeno iz Chisholm, L. (2005.), „Uvod u terminologiju priznavanja”, op. cit.

Prodajni agenti za publikacije Vijeća Europe

BELGIJA

La Librairie Européenne -
The European Bookshop
Rue de l'Orme, 1
BE-1040 BRUXELLES
Tel.: + 32 (0)2 231 04 35
Fax: + 32 (0)2 735 08 60
e-adresa:
info@libeurop.eu
http://www.libeurop.be

Jean De Lannoy/DL Services
c/o Michot Warehouses
Bergense steenweg 77
Chaussée de Mons
BE-1600 SINT PIETERS LEEUW
Fax: + 32 (0)2 706 52 27
e-adresa: jean.de.lannoy@dl-
servi.com http://www.jean-de-
lannoy.be

BOSNA I HERCEGOVINA

Robert's Plus d. o. o.
Marka Marulića 2/V
BA-71000 SARAJEVO
Tel.: + 387 33 640 818
Fax: + 387 33 640 818
e-adresa: robertsplus@bih.net.ba

KANADA

Renouf Publishing Co. Ltd.
22-1010 Polytek Street
CDN-OTTAWA, ONT K1J 9J1
Tel.: + 1 613 745 2665
Fax: + 1 613 745 7660
Toll-Free Tel.: (866)767-6766
e-adresa: order.dept@renoufbooks.com
http://www.renoufbooks.com

HRVATSKA

Robert's Plus d. o.
o.
Marasovićeva 67
HR – 21000 SPLIT
Tel.: + 385 21 315 800, 801, 802, 803
Fax: + 385 21 315 804
e-adresa: robertsplus@robertsplus.hr

ČEŠKA

Suweco CZ, s.r.o.
Klecakova 347
CZ-180 21 PRAHA 9
Tel.: + 420 2 424 59 204
Fax: + 420 2 848 21 646
e-adresa:
import@suweco.cz
http://www.suweco.cz

DANSKA

GAD
Vimmelskafet 32
DK-1161 KØBENHAVN K
Tel.: + 45 77 66 60 00
Fax: + 45 77 66 60 01
e-adresa: reception@gad.dk

http://www.gad.d
k

FINSKA

Akateeminen Kirjakauppa PO Box 128
Keskuskatu 1
FI-00100 HELSINKI
Tel.: + 358 (0)9 121 4430
Fax: + 358 (0)9 121 4242
e-adresa: akatilaus@akateeminen.com
http://www.akateeminen.com

FRANCUSKA

Molimo vas, kontaktirajte izravno s Izdavaštvom Vijeća
Europe F-67075 STRASBOURG Cedex Tel.: + 33 (0)3 88
41 25 81
Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10
e-adresa: publishing@coe.int http://book.coe.int

Librairie Kléber
1, rue des Francs-Bourgeois F-67000 STRASBOURG
Tel.: + 33 (0)3 88 15 78 88
Fax: + 33 (0)3 88 15 78 80
e-adresa: librairie-kléber@coe.int http://www.librairie-
kléber.com

GRČKA

Librairie Kauffmann s.a. Stadiou 28
GR-105 64 ATHINAI
Tel.: + 30 210 32 55 321
Fax.: + 30 210 32 30 320
e-adresa: ord@otenet.gr http://www.kauffmann.gr

MAĐARSKA

Euro Info Service Pannónia u. 58.
PF. 1039
HU-1136 BUDAPEST Tel.: + 36 1 329 2170
Fax: + 36 1 349 2053
e-adresa: euroinfo@euroinfo.hu http://www.euroinfo.hu

ITALIJA

Licosa SpA
Via Duca di Calabria, 1/1 IT-50125 FIRENZE
Tel.: + 39 0556 483215
Fax: + 39 0556 41257
e-adresa: licosa@licosa.com http://www.licosa.com

NORVEŠKA

Akademika
Postboks 84 Blindern NO-0314 OSLO
Tel.: + 47 2 218 8100
Fax: + 47 2 218 8103
e-adresa: support@akademika.no http://www.akademika.no

POLJSKA

Ars Polona JSC
25 Obroncow Street
PL-03-
933
WARS
ZAWA
Tel.: +
48
(0)22
509 86
00
Fax: + 48 (0)22 509 86 10
e-adresa: arspolona@arspolona.com.pl
<http://www.arspolona.com.pl>

PORTUGAL

Marka Lda
Rua
dos
Corre
eiros
61-3
PT-
1100-
162
LISB
OA
Tel:
351
21
3224
040
Fax: 351 21 3224044
e-adresa:
apoio.clientes@marka.pt
www.marka.pt

RUSK

A
FEDE
RACIJ
A
Ves Mir
17b,
Butlerova.u
l. - Office
338 RU-
117342

M
O
S
C
O
W
Tel.: + 7 495 739 0971
Fax: + 7 495 739 0971
e-
ad
res
a:
or
de
rs
@
ve
sm
irb
oo
ks.
ru
htt
p:/
/w
w
.w
ve
sm
irb
oo
ks.
ru

ŠVICARSKA

Planetis Sàrl
l
6
,
c
h
e
m
i
n
d
e
s

Pins CH-1273

ARZIER

Tel.: + 41 22 366 51 77
Fax: + 41 22 366 51 78
e-adresa: info@planetis.ch

TAJVAN

Tycoon Information Inc.
5th Floor, No. 500, Chang-Chun Road
Taipei, Taiwan
Tel.: 886-2-8712 8886
Fax: 886-2-8712 4747, 8712 4777
e-adresa: info@tycoon-
info.com.tw orders@tycoon-
info.com.tw

UJEDINJENO KRALJEVSTVO

The Stationery Office Ltd
PO Box 29
GB-NORWICH NR3 1GN
Tel.: + 44 (0)870 600 5522
Fax: + 44 (0)870 600 5533
e-adresa: book.enquiries@tso.co.uk
<http://www.tsoshop.co.uk>

SJEDINJENE AMERIČKE**DRŽAVE I KANADA**

Manhattan Publishing Co
670 White Plains Road
USA-10583 SCARSDALE, NY
Tel: + 1 914 472 4650
Fax: + 1 914 472 4316
e-adresa: coe@manhattanpublishing.com
<http://www.manhattanpublishing.com>

Izdavaštvo Vijeća Europe

F-67075 STRASBOURG Cedex

Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81 – Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10 – e-adresa: publishing@coe.int – Mrežna stranica:
<http://book.coe.int>

Ova se preporuka odnosi na sve moguće oblike rada s mladima. Njezina je svrha potaknuti države članice da razviju politike i prakse rada s mladima u sklopu svojih ovlasti te ih poziva da usvoje niz mjera koje će ojačati potrebnu potporu za rad s mladima na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.

Rad s mladima širok je pojam koji obuhvaća velik raspon aktivnosti društvene, kulturne, obrazovne, ekološke i/ili političke prirode koje se provode s mladima i za mlade, u skupinama ili pojedinačno.

Osobe koje rade s mladima plaćene su za to ili volontiraju, a njihov se rad temelji na neformalnim i informalnim procesima učenja usmjerenim prema mladima i dobrovoljnom sudjelovanju.

Rad s mladima zapravo je društvena praksa zato što podrazumijeva rad s njima i društvima u kojima žive te im olakšava aktivno sudjelovanje i uključivanje u njihove zajednice i donošenje odluka.

www.coe.int

<http://book.coe.int>

ISBN 978-92-871-8477-1

€8/US\$16

Vijeće Europe vodeća je svjetska organizacija za ljudska prava koja obuhvaća 47 država od kojih su 28 članice Europske unije. Sve su države članice Vijeća Europe potpisale Europsku povelju o ljudskim pravima koja je namijenjena očuvanju ljudskih prava, demokracije i vladavine prava. Europski sud za ljudska prava nadzire provedbu Povelje u državama članicama.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE